

SPANG PÅ EGEN HÅND

Spang er et oplagt sted for en byrundtur på egen hånd. Hvis væggene kunne tale, ville husene råbe i munden på hinanden om dengang, der var anderledes liv i gaden. Her var kro, store gårde, en brugs der blev til en købmandsbutik, og såmænd også en afholdskro. Hestetrukne vogne er rullet gennem Spang til og fra blandt andet Augustenborg, og såvel den gamle amtsbane som Mommarmark-banen har haft station i Spang.

I dag er der et busstoppested ved Ulkebøl Skole, og det er mest mountainbikere og hundeluffere, som benytter vejnettet – og naturligvis de mennesker, der har deres bolig og deres erhverv i Spang.

Tag kirken i Ulkebøl som udgangspunkt for turen.

- 1** Find **Kirkestien 1**. Her startede høker Lorenzen forretning i 1883, i 1919 blev den til Ulkebøl-Kær Brugsforening, og efter 1921 var der både bager og høker. Siden nedlagt af Jørn Petersen, som byggede ejendommen om til bolig og lager.

Brugsforening, 1920

Købmand og bageri, 1975

Kirkestien 1

- 2** **Kirkestien 7**. Her lå oprindelig gården Arbejdsholt eller Veesebæk, der i 1794 blev udflyttet til Ulkebøl Nørremark. Familien Skovmand ejede ejendommen fra 1901. I 1997 blev Østkirkevej anlagt, og dermed forsvandt gården.

Tidligere Veesebæk

Kirkeladen og Skovmands gård

Tidl. Kirkestien 7, nu Østkirkevej 10

- 3 Kirkestien 13** er Spanggaard, som blev opført i 1848 af Jens Peter Frost. Gårdens marker er siden brugt til andre formål, men alle bygningerne ligger der endnu.

Spanggaard, ca. 1950

Kirkestien 13, Spanggaard

- 4 Kirkestien 17** er opført i år 1800 og er dermed en af Ulkebøls ældste bygninger.

Kirkestien 17, ca. 1960

Kirkestien 17

- 5 Spang 25.** Her lå Spang Kro, som var sognets ældste kro, fra 1696 til 1975. Den blev drevet af den samme familie. Det menes, at oprettelsen af det Augustenborgske herresæde i 1660'erne og aktiviteterne omkring dette op gennem årene havde en gunstig indflydelse på omsætningen i Spang Kro. Til kroen hørte et landbrug med trelængede avlsbygninger, der lå på den anden side af vejen. De blev fjernet, da vognmand Lars Schmidt købte kroen.

Spang 25 med stalde på den modsatte side af vejen

I 1963 blev vejen lagt uden om kroen, og da Ulkebøl i 1970 kom under Sønderborg kommune, faldt besøgstallet, og kroen lukkede. Bygningen står der stadig, nu som beboelse.

Spang Kro, ca. 1933

Spang 25, Spang Kro

- 6** **Spang 27, Lindegaard.** Gården fik sit navn, fordi der stod en række lindetræer foran stuehuset. Fra 1878 var gården ejet af fire generationer Kock.

Spang 27 med lindetræerne

Lindegaard, 1957

Spang 27, Lindegaard

- 7** **Spang 29.** I 1804 oprettedes der en grynmølle i bagbygningen til ejendommen. Den blev trukket af en hestegang og var i brug indtil 1880. Bygningen ligger der stadig.

Spang 29, 1938

Grynmøllen

Spang 29, Grynmøllen

8

Turen går tilbage ad Spang. I **Spang 14** ligger nogle bygninger, som blev bygget af det gamle Sønderborg Amt til amtets vejvæsen. Der var både værksted og garager. Alt ejes i dag af vognmand Lars Schmidt, der har indrettet en lagerplads til sand og grus.

Spang 14

Spang 14 set fra Spang

Spang 14 set fra Augustenborg Landevej

9

Bomhuset lå ved indkørslen til Nordborgvejen til venstre og Mommarkvejen til højre. I 1786 indførtes en forordning om, at der skulle opkræves bompenge af de vejfarende til vedligeholdelse af vejene. Bomhuset blev revet ned i 1934, og den sidste vejmand i huset, Peter Beck, fik pris af både K.D.A.K. og FDM for pleje af vejene.

Bomhuset

- 10** På den modsatte side af gaden i **Spang 8** lå amtsbanestationen med kro og en lille butik fra 1898 til 1933.

Spang Station, Amtsbanen, indtil 1933. Bomhuset til venstre

I 1937 købte Jens og Thilde Clausen ejendommen, og de indrettede en købmandsforretning, som fortsatte til 1985. Fra 1936 til 1950 var der kommunekontor på adressen. Nu er det firmaet Rabøl, der bor her med udlejning og reparation.

Spang 8, købmandsbutik, ca. 1970

Spang 8, Rabøl

- 11** **Spang 4**, der nu er bolig, var tidligere stationsbygning til Mommarkbanen.

Spang Station, Mommarkbanen

Spang 4

12

Med nedrivningen af Bomhuset blev der plads til **Genforeningsstenen**. Den blev rejst 15. juni 1937 på foranledning af domæneforpagter J. Lorentzen, Rønhave, der var formand for Danske Samfund i Ulkebøl Sogn. I 1987 blev Genforeningsstenen flyttet på grund af vejforlægningen af Nordborg- og Mommarkvejene. Den fik sin nye plads der, hvor Gosteds kiosk havde ligget. Fra 1933 lå her en kiosk bygget af en gammel togvogn til både rutebil- og jernbanestation.

Gosteds kiosk

Genforeningsstenen

13

Spang 5. I 1950 skiftede huset på denne adresse ejer. Sælgeren var Hans Iversen, køberen Karl Heinz Petersen og hans kone Meta. Karl Heinz var født 1920 i Flensborg, hvor hans forældre havde en købmandsforretning. I 1934 rykkede de til Sønderborg efter nazisternes fremgang og chikaner. Karl Heinz kom i elektrikerlære, og i 1947 giftede han sig og begyndte samtidig som selvstændig installatør i Løngang 7. Han overtog Jørgen Deutsbeins installationsbevilling.

I Spang indrettedes der værksted og butik, men i 1960 blev elforretningen solgt til N.H.Jespersen, som lejede værksted og butik, indtil han flyttede til Præstegårdsvej. Karl Heinz Petersen startede Servodan i Ulkebøl. Han var meget aktiv i modstandsbevægelsen

Spang 5, opført 1923

1940-45 og blev efter krigen delingsfører for A-kompagniet 1. deling i Sønderborg. Han gik aktivt ind i bevarelsen af Sergentskolen i Sønderborg. I 1993 døde han.

Elektrikerforretning

Spang 5

14 **Spang 11.** Stuehuset var år 1900 afholdskro. Senere købte blikkenslager Otto Reimers bygningerne. I 1952 overtog Chr. Møller forretningen. Han blev kaldt "Kedde Blik". I dag holder Kirkens Genbrug til på hjørnet.

Afholdskro, 1900

"Kedde Blik"

Spang 11, 2013

- 15 Kirkevej 9.** Skrædder Danielsen havde sin bolig her og sin skrædderforretning på Rønhaveplads. I arkivet gjorde de gamle bøjler god nytte.

Kirkevej 9, før 1933

Kirkevej 9

Hvis du har en trykt folder, og du ser dette symbol (QR-kode), kan du skanne det med din mobiltelefon og åbne vores hjemmeside med uddybende historier om ejendommen. Download eventuelt appen "QR- og stregekodelæser" eller tilsvarende. Hvis du har valgt at downloade folderen på din mobiltelefon eller tablet, kan du klikke på symbolet og åbne vores hjemmeside med uddybende historier.

Spang på egen hånd er udgivet af Ulkebøl Lokalhistorisk Arkiv oktober 2020.

Redaktion: Jette Westphal/
Helmer Sander-Larsen

Layout: Solvejg Mathiesen Ravn
Billeder tilhører Ulkebøl Lokalhistorisk Arkiv og private
Folderen kan downloades fra www.ulkeboelarkiv.dk

Tak til vores annoncører
Ulkebøl Lokalhistorisk Arkiv takker disse virksomheder for annoncering i "Spang på egen hånd":

- Grannegaard
- Sønderborg Trailer- & Maskincenter
- Syd Elektro ApS

**Biobrændsel & sten
også salg til private**

**GRANNEGAARD
SPANG 14
Tlf. 4017 0427**

S Ø N D E R B O R G TRAILER & MASKIN

74 43 04 88 - www.stmc.dk **C**ENTER

www.sydelektro.dk

Din Service Partner

Ældre kort over Spang dengang der gik tog videre til Vollerup. Korsene markerer kirkens og de to kirkegårdes beliggenhed, og kroen var dengang endnu i drift.

Ulkebøl Lokalhistorisk Arkiv
www.ulkeboelarkiv.dk